

Az erdő közérdek

Beszélgetés Pallagi Lászlóval, az EGERERDŐ Rt. vezérigazgatójával

– Részvénytársaságunk négy tájegységben gazdálkodik. A Mátrában, a Bükk nyugati részén, a Hevesi-dombvidéken és a Tisza-ártéren néhány száz hektár ártéri erdőben. Hetvenkétezer hektár üzemtervezett erdeinket kilencven százalékban őshonos fajok alkotják. 35% kocsánytalan tölgy, 28% cser, 25% bükk, valamint gyertyán, juharok, kőrisek. Fenyőállományaink 10%-ról látványosan 6–7%-ra estek vissza. A kárpótlással járó erdővesztésünk következtében az akác is csak 3%-ban szerepel a statisztikánkban.

Az őshonos fajok arányából következően – melyre a törvény is kötelez – a természetes felújításunk eléri a nyolcvan százalékot. Ez az országos átlaghoz képest kimagasló arány. Erre büszkék is vagyunk, noha a fahasználat terén – ami évi 230 000 bruttó köbméter – komoly nehézségeket is jelent. Elég, ha csak jelzem, hogy az újulatkímélő döntésre, közelítésre bő két hónapunk van a tél folyamán. Ez igen nagy kihívást jelent, hiszen ilyenkor aki él és mozog, az erdőn dolgozik, és mivel teljes mértékben vállalkozókkal végeztetjük a fakitermelést, bizony az erdészeteknek megfeszített ellenőrző feladatot kell el látni. Ugyanakkor ez azért is gond, mert ezeknek a vállalkozóknak a nyár folyamán is munkát kellene adni. A vállalkozók többnyire tőkehiányosak, mondhatni máról holnapra élnek, így az elvégzett munka után járó bért rövid fizetési határidővel kell kifizetni.

Az értékesítésnél viszont kénytelenek vagyunk hosszú fizetési határidőt adni a vevőnek, s így is örülhetünk, hogy – különösen a füledékeny bükköt mondhatni egyszerre elszállítják. Kötelezettségeinket teljesítjük, követeléseinket viszont csak elhúzódva érvényesíthetjük, ezáltal folyamatosan hitelezői pozícióban vagyunk, esetenként többszáz millió forintos nagyságrendet is elérve.

– *Gazdálkodásotokban meghatározó a természetvédelem szerepe.*

– A kezelésünkben lévő területek 52%-a védett. Négy természetvédelmi egység található nálunk, úgymint a Bükki Nemzeti Park nagyobbik hányada, a Mátrai Természetvédelmi Körzet, a Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet, a Hortobágyi Nemzeti Park és egyéb kisebb, egyedileg védett terület, mint például a kerecsendi erdő.

Összességében tehát 38 000 hektár védett természeti területen gazdálkodunk. Ezek a területeken a természetvédelmi előírások szerint kell gazdálkodnunk. Kiszámítottuk, hogy a hagyományos erdőgazdálkodáshoz viszonyítva a többletköltség és hozamkiesés évi közel százmillió forint. A hiányt jelenleg nem finanszírozza senki. Tíz erdészetünk van átlagosan hétezer hektáros területtel. 1980-ban a jogelődnél mintegy háromezer alkalmazott dolgozott. Ma 620 főt tartunk nyilván, és nem árulok el titkot, hogy a költséghatékonyági intézkedések további létszámleépítésekhez vezetnek.

– *A szakmaiság sérült a mondhatni radikális létszámleépítéssel?*

– Nem. Erre azért odafigyelünk, de azt meg kell jegyezni, hogy a jelenleg átlagosan 850 hektáros erdészkerületeket valószínűleg növelni kényszerülünk. Úgy tűnik, hogy ez elkerülhetetlen. Jelenleg a felső- és középszintű szakemberek létszámához nemigen nyúltunk, bár egy relatív létszámcsökkenés itt is tapasztalható, hiszen a nyugdíjba vonultak helyére sem az idén, sem jövőre, úgy tűnik, nem tudunk alkalmazni senkit. Ráadásul a közsférában bekövetkezett béremelés következtében meglehetősen leszakadtunk, hiszen a Szolgáltatnál és a Természetvédelemnél dolgozók jövedelmei ma már lényegesen meghaladják az erdészeti Rt.-k alkalmazottaikét. Emiatt már elvesztettünk néhány tehetséges szakembert. Terheljük a kollégákat, de sajnos a zsebeket nem tudjuk egy időben és arányosan terhelni.

Sajnos a szakmunkásokkal sincs minden rendben, mert a fahasználatot végző vállalkozók munkája bizony kívánivalót hagy maga után. Elég ki-

menni egy-egy vágástérre és ránézni a tuskókra. Azonnal szembetűnik, hogy bizony baj van a szakmaisággal. Legáltalában ahhoz képest, ahogyan tanultuk. Rászorultunk a vállalkozók munkájára, az azzal járó minden előnyre és hátrányra, úgy gondolom, de valójában országosan sem készültünk fel igazán a kialakult helyzet kezelésére. A bérszínvonal korlátozza a piacgazdálkodás működését. Hiszen a munkaerő maga is áru, és sajnos nem tudunk versenyezni bér terén a nyugati beruházókkal.

– *Mi várható a térséget érintő erdőtelepítési elképzelésektől?*

– Remélhetően a káli csemetekertünk termelése futhat fel, ahol jelenleg hetven főt foglalkoztatunk. A káli csemetekert egyike azoknak a nagyüzemi kerteknek, melyek az elmúlt évtizedek során komoly állami támogatásokkal létesültek. A hetvenhektáros csemetekert évi 10–12 millió csemetét bocsát ki. A magántermelők részéről elég nagy a konkurencia, a piac szinte kiszámíthatatlan, mert a certifikációs problémák az exportot nehezítik. Jelenleg nincs szándékunkban a kertet bezárni vagy privatizálni, hiszen a térségben jelentős területek várnak erdőtelepítésre, és ezekhez a munkákhoz csemete kell. Az autópálya-fásítás is jelentős szaporítóanyagot igényel. Igaz, itt már a mérete-sebb díszfaiskolai kategóriába tartozó növényeket és cserjéket kell jó minőségben előállítani.

A hajdani évi nyolcmillió csemete belső igény a természetes felújítások következtében alig több mint egymillióra csökkent.

Így jelenleg kilencven százalékban piacra termelünk.

– *Mi maradt meg a faiparból?*

– A gyöngyösi parkettagyár, mely évente négyszázezer négyzetméter parkettát termel. Négyféle parkettát gyártunk, úgymint a csaphornyos, a lamellás, a mozaik- és az új termékünket a felületkezelt, kétrétegű parkettát. A gyöngyösi gyárunkat is érinti az európai fapiaci recesszió. Az utóbbi évek kedvezőtlen árfolyamváltozása a nagyarányú export miatt jelentős veszteséget okozott a gyárnak. A technológia felújításra szorul, melyhez jelentős források bevonására lenne szükség. A Mátra erdeiből kikerülő viszonylag gyenge minőségű gömbfát csak a par-

kettagyártással lehet nyereségesen fel-
dolgozni.

– *A vadászat lehetőségei.*

– A részvénytársaság 55 000 hektáron vadgazdálkodik, melynek 85 százaléka állami erdő. Nem tartozunk az országosan kiemelkedő vadászterületek közé. Az rt. árbevételének mindössze 5–6 százalékát adja a vadászati ágazat. A természetes felújítást akadályozó túlszaporodott vadlétszám csökkentése a legfőbb feladatunk. Három, három és félezer vad van évente terítéken. Két vadaskertünk közül a verpeléti ben a muflontartás a cél mintegy 1200 ha területen, míg a szilvásvárad 300 hektáros kertben vaddisznót tartunk. A muflont a természetvédelem érdekeinek figyelembevételével szorítottuk a verpeléti kertbe, mert az utóbbi időben fokozódik az érdeklődés a muflon vadászata iránt.

Meg kell említenem a három vasútüzemet, melyeket közjóléti célból fenn kell tartanunk, annál is inkább, mivel országos viszonylatban az éves utasforgalom harminc százalékát a mi vasútjaink bonyolítják.

Itt kell megemlítenem, hogy cégünk hagyományosan kiváló útépítő volt, amit bizonyít a területünkön lévő 740 kilométer nyilvánított úthálózat. Ezt a

vagyont bizony évről évre karban kell tartanunk, mert a hegyvidéki természet szerű erdőgazdálkodás magas szintű feltártságot igényel.

– *Nébány szót a vándorgyűlésről.*

– Ötödik alkalommal rendezi a térségben a százötvenkét éves Egyesület a vándorgyűlést. Úgy vélem, ebből is arra következtethetünk, hogy fontos volt a mátrai, bükk irdők bemutatása a szakközönség előtt. Most sincs másképpen. Mi elsősorban szakmai, baráti találkozt szeretnénk szervezni Gyöngyös, Mátrafüred térségében. A Vadas Jenő Erdészeti Szakközépiskola a rendezésben jelentős

Szerkesztői megjegyzés

Az elmúlt évtizedben számtalan vezető- (menedzsment) váltás volt a részvénytársaságok élén. Meggyőződésem, hogy szinte kivétel nélkül politikai indítékoktól vezérelve. A váltásokkor nem számított sem az elért szakmai eredmény, sem Bedő-díj. A szerkesztőséget is többen kapacitálták a folyamattal kapcsolatos állásfoglalásra. Nem tevette. Anyagiilag függő volt – mint most is. Mégis egy dolgot meg kell jegyezni a fenti beszélgetés kapcsán. A Vándorgyűlést rendező részvénytársaságnál az elmúlt években három személyt is érintett a vezérigazgató-váltás. Nos, a sértődöttség, az ellendrukkerség leghalványabb jelét sem tapasztaltam Egerben az érintettek részéről. Mindhármán teljes elbivatottsággal működnek a Vándorgyűlés sikere érdekében. Él tebát a selmeci szellem, a Sopronból jött ember típus, ahogy fogalmazott bajdan valaki. Kondor Endrét idézem, a balassagyarmati összefövetelel mondottakból: „Üljünk le egy erdei tisztás szélén lévő tuskóra és gondoljuk át az évszázados szakma múltját és jelenét. Az összefogás, az együttgondolkodás jelentőségét és soba nem látott fontosságát.”

Pápai Gábor

A globális felmelegedés a legértékesebb természeti kincseket fenyegeti

Az „Élőhelyek veszélyben: A globális felmelegedés és fajok eltűnése a nemzetközi jelentőségű szárazföldi ökoszisztémákról” címmel kiadott WWF tanulmány az első, amely kifejezetten azt vizsgálja, hogy a globális felmelegedés milyen hatással lesz a következő évtizedekben a világ legértékesebb természeti területeire – olyan kiemelkedő fontosságú élőhelyekre, amelyek fajgazdagsága és biológiai sajátosságai rendkívüliek. A tanulmány 113 szárazföldi terület vizsgálata alapján megállapítja, hogy a Föld óriási része – a trópusoktól a sarkvidékig – veszélyben van, főleg az északi-sarkkörtundra Kanadában, a közép-andoki száraz fennsík Chilében, Argentínában és Bolíviában, az Urál-hegység és a Dauri sztyepp Mongóliában és Oroszországban, a Terai-Duar szavanna Északkelet-Indiában, Ausztrália és a Fynbos Dél-Afrikában.

A WWF összeállította annak a 25 fejlett országnak a jegyzékét, amelyeknek mindenképpen ratifikálniuk kell az

egyezményt, hogy az biztosan életbe lépjen. Míg fejlődő országok tucatjai, valamint Csehország és Románia már ratifikálta az egyezményt, az Európai Unió 15 országának, Oroszországnak, Japánnak, Kanadának és egyes közép-európai országoknak lépniük kell, hogy ne rajtuk múljon a globális felmelegedést lassító nemzetközi erőfeszítések kudarca. Ezekben az országokban a WWF kapcsolatba lép képviselőkkel, kormányokkal és felhívja figyelmüket arra, hogy a Kiotói Jegyzőkönyv a globális felmelegedéssel kapcsolatos folyamatok megváltoztatásának alapját teremti meg, és ezért sürgeti annak ratifikálását.

A kiotói célok elérését szolgáló folyamat gazdasági elemzése kedvező, hiszen elhanyagolható költséget jelent az EU számára és pozitív gazdasági hatással van Japánra és a kelet-európai országokra is. Az egyezmény az üzleti szféra egyre növekvő támogatását is élvezi. 13 ország 150 vállalata, melyek

segítséget nyújt, ami hozzájárul a költségek csökkentéséhez. A tagság igénye volt az elfogadható mértékű részvételi díj, amit azt hiszem most sikerült elérnünk. Négy helyen lesz a szakmai bemutató, mely csillagtúrák végén a Kékesen találkozunk, ami szimbólumként is elfogadható. Jelszavunk: „Az erdő közérdek”. Azt hiszem, ennél aktuálisabb gondolat tal nem tarthatnánk meg hagyományos összefövetelelünk. Az erdő közcélú szerepét hangsúlyozottan ki szeretnénk emelni, felhívva a társadalom figyelmét a közös teherviselésre.

éves forgalma 2000-ben 400 billió euró volt, követeli, hogy az egyezmény 2002-ben életbe lépjen.

1–15: Az Európai Unió 15 tagállama: Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Finnország, Németország, Görögország, Írország, Olaszország, Luxemburg, Hollandia, Portugália, Spanyolország, Svédország, Nagy-Britannia, 16. Oroszország 17. Japán, 18. Kanada, 19. Lengyelország, 20. Bulgária, **21. Magyarország**, 22. Szlovákia, 23. Svájc, 24. Észtország, 25. Norvégia.

A Kiotói Jegyzőkönyv abban az esetben lép életbe, ha a 15 EU tagállam, Japán és Oroszország mellett az alábbi országok is elfogadják:

- Kanada vagy Lengyelország,
- vagy együttesen Bulgária, Magyarország, Svédország, Észtország és Norvégia.

További információ:

Márkus Ferenc igazgatóhelyettes, WWF Magyarország

Tel.: (1)214-554, mobil: (30)311-1750, e-mail: ferenc.markus@wwf.hu